



Penningtvätt

Till justitieutskottet

Justitieutskottet beredde den 2 december 2008 finansutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2008/09:70 Genomförande av tredje penningtvättsdirektivet samt motioner väckta med anledning av propositionen.

Under beredningen av ärendet har Svenska Bankföreningen inkommit med synpunkter till finansutskottet.

Finansutskottet avgränsar sitt yttrande till att avse förslaget till ny lagstiftning om genomförande av det tredje penningtvättsdirektivet samt motionsyrkanden som rör behovet av uppföljning och utbildning med anledning av den föreslagna lagstiftningen.

Till yttrandet har fogats två avvikande meningar.

Utskottets överväganden

Genomförande av det tredje penningtvättsdirektivet

Propositionen

Den nya lagstiftningens tillämpningsområde

Regeringen föreslår att en ny lag införs som föreskriver åtgärder mot både penningtvätt och finansiering av terrorism. Åtgärder mot finansiering av terrorism kommer därmed att behandlas i samma lag som åtgärder mot penningtvätt.

Den befintliga lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall m.m. blir kvar men ska enligt propositionens förslag enbart innehålla straff- och processrättsliga bestämmelser om påföljder m.m. för den som gör sig skyldig till finansiering av terrorism.

Regler för hur berörda företag och personer ska arbeta emot både penningtvätt och finansiering av terrorism tas in i den nya lagen. Dessutom ges lagen ett större tillämpningsområde genom att fler personer och aktiviteter ska omfattas av reglerna.

Vissa av de verksamheter som tas upp, t.ex. förvaltning av en trust, förekommer i praktiken inte på den svenska marknaden. Samtidigt kan gränsöverskridande verksamhet förekomma som innebär att sådan verksamhet bedrivs t.ex. av svenska företag för utländska uppdragsgivares räkning. Regeringen anser därför att de bör omfattas av den nya lagstiftningen.

Kundkännedom

Den föreslagna lagen innebär krav på ett riskbaserat förhållningssätt, dvs. att risker och situationer ska bedömas och hanteras lika beroende på de specifika risker som finns. Varje berört institut ansvarar för att skaffa sig kännedom om varje kund och bedöma riskerna i varje kundrelation, och minimikravet är att skaffa sig s.k. grundläggande kundkännedom. Grundläggande kundkännedom avser identitetskontroll, information om affärsförbindelsens syfte och art samt kontinuerlig uppföljning av förbindelsen. Institutet ges stor frihet att bestämma hur omfattande kontrollåtgärder som krävs, men om de inte kan visa för behöriga myndigheter att vidtagna åtgärder är lämpliga med hänsyn till riskerna, kan myndigheterna ingripa.

Institutet ska löpande följa upp riskerna i kundrelationerna för att vid behov kunna vidta åtgärder. Uppföljningsskyldigheten innefattar kontroll och dokumentation av de transaktioner som utförs av kunden för att hitta avvikelser jämfört med den information institutet har om kunden. Dessutom ska institutet följa upp affärsförbindelser för att kunna se om en

kunds aktiviteter avviker från vad som är känt om dennes affärs- och riskprofil. För att kunna fullgöra uppföljningsskyldigheten krävs även att institutet håller tillräcklig dokumentation om sina affärsförbindelser.

Om ett institut inte kan skaffa sig grundläggande kundkännedom ska kunden heller inte tillåtas att utföra en transaktion eller etablera en affärsförbindelse. En redan etablerad affärsförbindelse ska avbrytas om affärsförbindelsen kommit till stånd utan identitetskontroll.

Regeringen tar även upp frågan om s.k. kontraheringsplikt, dvs. bankernas skyldighet att ta emot insättningar – och därmed t.ex. öppna ett bankkonto – från var och en som vill sätta in pengar. Enligt regeringens bedömning uppstår ingen kontraheringsplikt i fall då institutet inte lyckats uppnå grundläggande kundkännedom. Även vid ingående av försäkringsavtal gäller enligt regeringens bedömning att ett bolag inte kan åläggas att ingå ett avtal om det finns misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism. Det fastslås också uttryckligen att anonyma konton inte är tillåtna.

Det tredje penningtvättsdirektivet innehåller inga generella undantag från kravet på att en kund ska kunna identifiera sig. Däremot ligger det på varje institut att bedöma om identifieringskravet är uppfyllt i varje enskilt fall. Som huvudregel ska identitetskontrollen ske innan en affärsförbindelse etableras eller en transaktion utförs. Dessutom ska institutet vidta nödvändiga åtgärder för att uppnå grundläggande kännedom även om kunder med vilka affärsförbindelser etablerats före den 15 mars 2009, då lagen föreslås träda i kraft.

Under vissa förutsättningar kan dock institut förlita sig på uppgifter från vissa utomstående om t.ex. kundidentitet eller en affärsförbindelses syfte och art när den utomstående hänvisar en kund till institutet. Varje institut ansvarar dock i sista hand för att tillräcklig kontroll sker.

Undantag från kravet på kundkännedom

I vissa situationer anses risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism typiskt sett vara lägre, vilket i sin tur motiverar avsteg från huvudregeln om krav på kundkännedom. I den föreslagna lagstiftningen undantas därför vissa aktörer (t.ex. myndigheter) och vissa transaktioner (t.ex. pensionsförsäkringar) från kravet på kundkännedom.

Skärpta åtgärder för att uppnå kundkännedom

Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om att institut ska vidta mer omfattande åtgärder i situationer där det finns en förhöjd risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism. De typsituationer som räknas upp i propositionen är vid distanskontakt där kunden inte är fysiskt närvarande för identifiering, vid förbindelser med institut som hör hemma utanför EES-

området och vid affärsförbindelser med utomlands bosatta personer i politiskt utsatt ställning.¹ Särskild uppmärksamhet ska riktas mot sådana produkter eller transaktioner som gör det lättare för en kund att agera anonymt. Vilka konkreta åtgärder som behövs får avgöras för varje fall beroende på de specifika omständigheterna. Dessutom införs ett uttryckligt förbud mot s.k. brevlådebanker.

Tillämpning av reglerna även utanför EES

Det tredje penningtvättsdirektivet som nu föreslås genomföras i Sverige innebär ett gemensamt regelverk – eller åtminstone en gemensam miniminivå för regler mot penningtvätt och finansiering av terrorism – i hela EES-området. Dessutom föreslås att vissa institut, t.ex. banker och livförsäkringsbolag, ska tillämpa reglerna även vid sina filialer och majoritetsägda dotterföretag utanför EES. Om den lokala lagstiftningen i det land där filialen eller dotterföretaget finns inte medger att reglerna följs, ska institutet meddela detta till Finansinspektionen.

Skyldighet att rapportera misstänkta transaktioner m.m.

Institutet ska ha och tillämpa rutiner för hantering av särskilt riskfylld verksamhet och granskning av ovanliga transaktioner. När det uppstår misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism ska uppgifter utan dröjsmål lämnas till finanspolisen. En misstänkt transaktion får inte genomföras förrän sådan rapportering skett. Om det inte är möjligt att avvakta med transaktionen, eller om det skulle försvåra utredningen om den inte genomförs, får transaktionen dock genomföras.

De institut som är skyldiga att rapportera misstänkta transaktioner är också skyldiga att ge finanspolisen de ytterligare uppgifter som finanspolisen efterfrågar om t.ex. en viss kunds aktiviteter, oavsett om en rapport om detta tidigare skickats eller inte. Rapporteringsskyldigheten omfattar dock inte t.ex. jurister, revisorer och skatterådgivare när de fått information i samband med rättslig rådgivning till en klient.

De myndigheter som föreslås få tillsynsansvar avseende penningtvätt och finansiering av terrorism ska utan dröjsmål anmäla misstänkta omständigheter som de upptäcker, t.ex. vid inspektioner, till finanspolisen.

Meddelandeförbud

Regeringen föreslår att det tas in en bestämmelse om meddelandeförbud i lagen, liknande det förbud som finns enligt nu gällande regler. Huvudregeln föreslås även fortsättningsvis att vara att institutet eller dess anställda inte får avslöja för kunden eller någon utomstående att det genomförts

¹ Dessa betecknas ofta som PEP:er, vilket är en förkortning av den engelska termen Politically Exposed Persons. En PEP är en person som t.ex. innehar eller har innehaft viktiga offentliga positioner, särskilt i länder där korruption är utbredd. Även en sådan persons familjemedlemmar och kända medarbetare ska behandlas som PEP:er.

eller pågår en granskning om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. Meddelandeförbudet gäller däremot inte i förhållande till behöriga myndigheter.

Regeringen noterar också att det kan uppstå problem med att dra en gräns mellan meddelandeförbudet, som t.ex. innebär att institutets personal inte ska avslöja något om en pågående utredning för den berörde kunden eller väcka dennes misstankar, och medverkansförbudet, som innebär att samma personal inte ska medverka till att genomföra transaktioner som kan antas utgöra penningtvätt. Regeringen föreslår att en överflödig bestämmelse i den nuvarande lagen om penningtvätt tas bort för att minska risken för missförstånd.

Skyddet för anställda vid instituten

Regeringen föreslår att det införs särskilda bestämmelser om att instituten, i sin roll som arbetsgivare, är skyldiga att vidta åtgärder för att skydda anställda från hot eller fientliga åtgärder i samband med att de t.ex. fullgör rapporteringsskyldighet enligt det föreslagna regelverket. De anställda ska också fortlöpande ges den information och utbildning som behövs om reglerna mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Personuppgiftsbehandling, registerhållning, statistikbehandling av uppgifter

Regeringen föreslår undantag från huvudreglerna om personuppgiftsbehandling i personuppgiftslagen (1998:204). Syftet är att möjliggöra överföring av information om misstänkta personer och transaktioner på elektronisk väg. Dessutom förs undantagsbestämmelser om institutens förande av s.k. penningtvättsregister in i den nya lagen. Uppgifter i sådana register ska gallras efter högst tre år, vilket innebär en längre gallringstid jämfört med den nu gällande där gallring ska ske efter högst ett år. Institutet är också skyldiga att bevara handlingar och uppgifter som använts för att uppnå kundkännedom i fem år.

Regeringen har också gett Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppgift att senast den 31 december 2008 redovisa analyser och förslag om hur statistiken om penningtvätt och finansiering av terrorism kan utvecklas ytterligare.

Tillsynsfrågor

Propositionens förslag innebär att samtliga de aktörer som omfattas av EG-direktivet ska stå under tillsyn avseende penningtvätt och finansiering av terrorism. Huvudprincipen är att de aktörer som redan omfattas av en viss myndighets tillsyn även fortsättningsvis ska göra det. De myndigheter som i dag utövar tillsyn över aktörer som omfattas av penningtvättsreglerna är Finansinspektionen, Fastighetsmäklarnämnden, Revisorsnämnden och Lotteriinspektionen. Även Sveriges advokatsamfund ska, på frivillig basis, delta i arbetet.

Regeringen föreslår förtydliganden i reglerna så att det för alla berörda myndigheter uttryckligen framgår att deras tillsynsansvar omfattar penningtvätt och finansiering av terrorism. Dessutom föreslås vissa nya befogenheter för Finansinspektionen och Lotteriinspektionen, som bl.a. ges möjlighet att genomföra platsundersökningar på företag respektive kasinon.

Regeringen föreslår också att ett särskilt organ för samordning av den övergripande tillsynen på området inrättas inom Finansinspektionen. Samordningsorganet ska samla representanter för de berörda tillsynsorganisationerna.

Det finns också ett antal aktörer som i och med den nya lagen kommer att omfattas av reglerna mot penningtvätt och finansiering av terrorism. I propositionen föreslås att dessa aktörer ska ställas under tillsyn av någon av de tre länsstyrelserna i Stockholm, Västra Götaland och Skåne. De nya aktörer som inte tidigare omfattats av tillsynskrav ska också anmäla sig till ett register som ska föras av Bolagsverket.

Budgetkonsekvenser och övriga ekonomiska konsekvenser av förslaget

Enligt regeringens bedömning kommer propositionens förslag att innebära vissa merkostnader för berörda myndigheter. Finansinspektionen ska inrätta ett samordningsorgan och får för detta ändamål en anslagsökning på 4,5 miljoner kronor i budgeten för 2009. Även de tre länsstyrelser som i och med förslagen i propositionen får ett nytt tillsynsansvar får ökade anslag med totalt 1,8 miljoner kronor i budgeten för 2009. Bolagsverket förutses få ökade kostnader på grund av det nya register över tillsynsobjekt som myndigheten ska ansvara för. Här föreslår regeringen att Finansinspektionens anslag ska tillföras 1 miljon kronor i budgeten för 2009 och att Bolagsverket ska kunna rekvirera medel från Finansinspektionen för sitt arbete med penningtvättsregistret.

Avslutningsvis anser regeringen att det är svårt uppskatta förslagets ekonomiska konsekvenser för de aktörer som omfattas av reglerna mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Tidsåtgången och kostnaderna för att följa reglerna är svåra att uppskatta, och i propositionen görs ingen bedömning av hur stor kostnaden kan bli.

Lagrådets yttrande

Lagrådet framställde en rad synpunkter av lagteknisk karaktär som har beaktats vid utformningen av den lagtext som föreslås i propositionen. Dessutom innehåller propositionen förslag till följdändringar av teknisk karaktär i ett antal lagar. Vissa av dessa följdändringar har tillkommit efter lagrådsbehandlingen och har alltså inte granskats av Lagrådet, men regeringen bedömer i propositionen att det rör sig om ändringar av så enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Motionerna

I *motion 2008/09:Ju10* av Lena Olsson m.fl. (v) yrkande 1 framhåller motionärerna vikten av att regeringen följer upp lagstiftningen för att se till att den får avsedda effekter och att myndigheter har de resurser och den teknik som behövs för att arbeta effektivt. Dessutom efterfrågas riktade utbildningsinsatser till företag som omfattas av penningtvätsreglerna för att finanspolisen ska kunna förbättra t.ex. rapporteringen.

I samma motions yrkande 2 uttalar motionärerna att finanspolisen och Ekobrottsmyndigheten måste ges tillräckliga resurser för att kunna hantera det sannolikt ökade antalet anmälningar om penningtvätt. Finanspolisen måste också stärka sin samverkan med Skatteverket.

I *motion 2008/09:Ju11* av Thomas Bodström m.fl. (s) yrkande 1 framför motionärerna att finanspolisen måste ges tillräckliga resurser för att kunna hantera anmälningar om penningtvätt, särskilt eftersom antalet anmälningar förmodligen ökar med de nya reglerna. Enligt motionärerna är det av stor vikt att rättsväsendet ges tillräckliga resurser för att bekämpa bl.a. den ekonomiska brottsligheten och att finanspolisens samverkan med Skatteverket stärks.

I samma motions yrkande 2 framhåller motionärerna att regeringen bör följa upp lagstiftningen och se till att den får avsedda effekter samt att myndigheter har de resurser och den teknik som behövs för att arbeta effektivt. Enligt motionärerna kan riktade utbildningsinsatser till företag som omfattas av penningtvätsreglerna ge finanspolisen möjligheter att förbättra t.ex. rapporteringen.

Vissa kompletterande uppgifter

Bankföreningen har under utskottets sammanträde den 11 december inkommit med synpunkter på de föreslagna reglerna i den nya lagens 4 kap. 7 § om behandling av personuppgifter. Enligt Bankföreningen hindrar bestämmelsen i sin föreslagna utformning en rimlig hantering av personuppgifter och uppgifter om misstänkta transaktioner inom en koncern där finansiella institut ingår. Bankföreningen anser att lagstiftningen bör ändras för att möjliggöra samkörning av penningtvätsregister för institut som ingår i samma koncern, och man anser även att direktivets bestämmelser förutsätter en sådan möjlighet till samkörning.

Vidare har Bankföreningen framfört att den nya lagstiftningen bör träda i kraft först den 1 juli 2009 på grund av att föreskrifterna om lagens tillämpning kan väntas vara färdiga först då.

Utskottets ställningstagande

Finansutskottet välkomnar att det tredje penningtvätsdirektivet nu kommer att genomföras i Sverige och tillstyrker den föreslagna lagstiftningen i propositionen.

Utskottet avstår från att uttala sig om resursbehovet för myndigheter som ligger inom andra riksdagsutskotts beredningsområden. Utskottet tar därmed inte ställning till vad som anförs i motion Ju10 (v) yrkande 2 och Ju11 (s) yrkande 1.

I motion Ju10 (v) yrkande 1 och i motion Ju11 (s) yrkande 2 efterfrågas en uppföljning av de nya reglernas effekter och dessutom vissa utbildningsinsatser. I detta sammanhang noterar utskottet att redan artikel 42 i det direktiv som ligger till grund för lagförslagen i propositionen innehåller en bestämmelse om att Europeiska kommissionen senast den 15 december 2009 ska rapportera till Europaparlamentet och rådet om hur direktivet har genomförts. Utskottet välkomnar att en uppföljning av reglerna sker och anser inte att någon ytterligare uppföljning bör övervägas innan kommissionen har avlämnat sin rapport. När det gäller frågan om utbildningsinsatser vill utskottet framhålla att regeringen föreslår att de myndigheter och andra organ som utövar tillsynsuppgifter ska samverka i ett nytt samordningsorgan. En av uppgifterna för samordningsorganet är att utbilda myndigheter och branschaktörer. Enligt utskottets bedömning kommer utbildningsinsatser därmed att kunna genomföras av samordningsorganet och motionärernas synpunkter får anses tillgodosedda i denna del. Med hänvisning till att en uppföljning av reglerna kommer att genomföras under 2009 och till att det samordningsorgan som regeringen har föreslagit ges möjlighet att syssla med bl.a. utbildningsinsatser avstyrker utskottet motion Ju10 (v) yrkande 1 och Ju11 (s) yrkande 2.

Under utskottets beredning av ärendet har frågan väckts om samkörning av penningtvättsregister mellan företag i samma koncern. Utskottet noterar i detta sammanhang att regeringen i propositionen föreslår ett fortsatt förbud mot samkörning av register och motiverar detta med behovet av skydd för den personliga integriteten. Vidare noterar utskottet att förbudet togs in i den nu gällande lagen (1999:163) om penningtvättsregister för att skydda den personliga integriteten (prop. 1998/99:19 s. 78). Enligt utskottets mening bör förbudet mot samkörning inte avskaffas med mindre än att vägande skäl talar för en annan – och mer restriktiv – avvägning av behovet av personlig integritet i detta sammanhang. Utskottet anser inte att det finns tillräckligt underlag i ärendet för att kunna bedöma om det finns sådana skäl i fråga om förbudet mot samkörning och kan därför inte förorda ett avskaffande av detta förbud. Däremot förutsätter utskottet att regeringen noga följer frågan om samkörningsförbudet och effektiviteten i bankernas registerhantering och återkommer med förslag till åtgärder om detta bedöms nödvändigt.

Under utskottets beredning av ärendet har frågan även väckts om när den lagstiftning som regeringen har föreslagit bör träda i kraft. Bankförbundet har framfört att den nya lagstiftningen bör träda i kraft först den 1 juli 2009 eftersom tillämpningsföreskrifterna till lagen sannolikt kommer att kunna träda i kraft först vid denna tidpunkt.

Utskottet noterar i detta sammanhang att direktivets artikel 45 föreskriver att genomförande i medlemsstaterna ska ske senast den 15 december 2007. Enligt propositionens förslag träder den nya svenska lagstiftningen i kraft den 15 mars 2009. Genomförandet av direktivet i Sverige är därmed mer än ett år försenat. Utskottet anser mot denna bakgrund inte att det framstår som lämpligt att ytterligare senarelägga tidpunkten för ikraftträdande. Samtidigt förutsätter utskottet att arbetet med att ta fram föreskrifter till lagstiftningen slutförs utan dröjsmål och att såväl regeringen som berörda myndigheter i möjligaste mån verkar för att undvika oklarheter vid rättstillämpningen fram till dess att föreskrifterna träder i kraft.

Därutöver vill utskottet framföra vissa ytterligare synpunkter som rör tidpunkten för genomförandet av direktivet. Utskottet har tidigare, med utgångspunkt i kritik från Lagrådet, framhållit behovet av en effektivare beredning vid genomförandet av EG-direktiv i Sverige. Dessutom har utskottet noterat att genomförandet av EG-direktiv, bl.a. lagstiftning på finansmarknadsområdet, blivit försenat vid en rad tillfällen under de senaste fem åren. Utskottet påpekade i detta sammanhang bl.a. att genomförandearbetet kan igångsättas på ett tidigare stadium, parallellt med att arbete pågår på EU-nivå (bet. 2007/08:FiU7 s. 19–20).

Enligt utskottets bedömning framstår dessa synpunkter som befogade även i det nu aktuella ärendet. Utskottet har viss förståelse för att ärendets beredning i slutskedet kan ha försenats av att annan resurskrävande lagstiftning bereddes i Finansdepartementet under hösten 2008. Samtidigt framgår av uppgifter från Europeiska kommissionen att 20 av 27 medlemsstater helt hade genomfört direktivet i september 2008. Tre medlemsstater hade då delvis genomfört direktivet medan fyra länder (Belgien, Spanien, Irland och Sverige) inte hade genomfört det alls.²

Mot denna bakgrund anser utskottet att det vid genomförande av EG-direktiv på finansmarknadsområdet kan finnas skäl att överväga om genomförandearbetet bör sättas i gång på ett tidigare stadium för att undvika förseningar.

Stockholm den 18 december 2008

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

² Enligt kommissionens översikt över genomförandet av direktiv om finansiella tjänster den 24 september 2008. Översikten finns tillgänglig elektroniskt på adressen http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/actionplan/index/transposition_en.pdf.

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Thomas Östros (s), Bertil Kjellberg (m), Anna Lilliehöök (m), Sonia Karlsson (s), Lars Elinderson (m), Monica Green (s), Carl B Hamilton (fp), Hans Hoff (s), Peder Wachtmeister (m), Agneta Gille (s), Göran Pettersson (m), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Emma Henriksson (kd), Mikaela Valtersson (mp) och Per Åsling (c).

Avvikande meningar

1. Uppföljning av penningtvätsreglerna (s, v)

Thomas Östros (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Ulla Andersson (v) och Tommy Ternemar (s) anför:

När regeringen nu lämnar förslag om att genomföra det tredje EG-direktivet om penningtvätt sker detta mer än ett år efter det att direktivet skulle ha varit genomfört i Sverige. Regeringen har uppenbarligen låtit beredningen av ärendet dra ut på tiden. Det är dock välkommet och viktigt att det nu till sist införs skarpa regler som motverkar penningtvätt, särskilt eftersom det finns en stark koppling mellan penningtvätt och grov organiserad brottslighet. Vi har dock i motionerna Ju10 (v) yrkande 1 och Ju11 (s) yrkande 2 tagit upp behovet av ytterligare åtgärder och vill i detta sammanhang framföra vår syn på vilka åtgärder som krävs framöver.

Det är viktigt att reglerna inte utformas och tillämpas så att de motverkar ett legalt utbyte av pengar från andra länder. Viktiga betalningsströmmar får inte stoppas på grund av felaktigt utformade penningtvätsregler.

Lagstiftningen om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism berör även vissa yrkesgrupper som har en särskild ställning gentemot sina klienter, t.ex. advokater. Vi menar att den kritik som Advokatsamfundet framfört mot propositionens förslag när det gäller bl.a. kravet på identitetskontroll i vissa fall inte har tillgodosetts och att ytterligare övervakanden kan krävas i denna fråga.

Samtidigt som den nya lagstiftningen innebär en välkommen skärpning av reglerna har antalet rapporter till finanspolisen om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism minskat under senare år. Därför krävs nu åtgärder från regeringens sida för att följa upp effekterna av det nya regelverket och för att se till att myndigheterna har de resurser och den teknik som behövs för ett effektivt arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Här kan finanspolisen spela en viktig roll för att förbättra rapporteringen genom att genomföra riktade utbildningsinsatser till företag som omfattas av reglerna.

Vi anser sammanfattningsvis att justitieutskottet bör föreslå att riksdagen tillkännager för regeringen som sin vilja vad som anförts i motionerna Ju10 (v) yrkande 1 och Ju11 (s) yrkande 2 om en uppföljning av lagstiftningens effektivitet.

2. Samkörning av penningtvätsregister (s)

Thomas Östros (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s) och Tommy Ternemar (s) anför:

Kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism är mycket viktig och hänger nära samman med kampen mot den grova organiserade brottsligheten. Vi socialdemokrater anser att penningtvätsreglerna bör utformas så att penningtvätt och finansiering av terrorism kan bekämpas på ett effektivt och rättssäkert sätt. En viktig fråga för de institut som är skyldiga att tillämpa reglerna rör möjligheterna för företag att samköra sina penningtvätsregister. Om t.ex. banker inom en koncern kan samköra sina register, kan uppgifterna i dessa register komma till mer effektiv användning och öka möjligheten att upptäcka och förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism.

Den lagstiftning som regeringen nu föreslår innebär att det befintliga förbudet mot samkörning förs vidare in i det nya regelverket. Motiveringen till att behålla förbudet är dock mycket kortfattad, och det går inte att utläsa vilken avvägning som legat till grund för regeringens ställningstagande i denna fråga. Enligt vår mening bör frågan om samkörning av register mellan företag analyseras mer ingående så att möjligheterna till mer effektiv bekämpning av allvarlig brottslighet kan vägas mot befogade integritetsintressen på ett mer fullödigt sätt än vad som skett i propositionen. Att enbart överföra det nu gällande förbudet till den nya lagen utan att ange skälen för detta – på det sätt som regeringen nu föreslår – innebär att en möjlighet att stärka arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism döms ut på förhand utan att ges en verklig prövning. Vi anser att frågan om samkörning av register bör bli föremål för en mer ingående analys.